

Comparison of Certificate Programs in Teaching Turkish as a Foreign Language and CELTA: A Program Proposal

Öykü Mercan^{1,a,*}, Betül Göktaş^{1,b}

¹Turkish Teaching Application and Research Center, Bartın University, Bartın, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 02/03/2023

Accepted: 03/05/2023

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication.

Copyright © 2017 by Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.

ABSTRACT

Foreign language teachers should have the competence synthesizing content knowledge and pedagogical knowledge; developing effective teaching strategies; analyzing its target audience well; be a good program literate for awareness of the content that can be presented to learners at different levels; managing and directing the language teaching process; adapting to the benefits of the age and technology; adapting their theoretical knowledge to education. For the teaching of English as a foreign language, the CELTA program is accepted by almost all institutions. In this study, it was aimed to compare CELTA and certificate programs for teaching Turkish as a foreign language in terms of target audience, content, program duration, educational environment, evaluation method and to prepare a sample program as a result of the findings. Based on the question of whether the certificate programs support the teacher's content knowledge, pedagogical knowledge and pedagogical content knowledge; a literature review was conducted with the document review method. While selecting the programs that are compared with CELTA, attention was paid to make them the most preferred universities by the teacher candidates due to various motivations. As a result of the findings, it was seen that CELTA's program is standard; however, the programs of teaching Turkish as a foreign language vary at many points. For this reason, a program proposal has been presented in order to standardize certificate programs.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, certificate, CELTA, program, teacher competence

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sertifika Programları ile CELTA'nın Karşılaştırılması: Bir Program Önerisi

*Sorumlu yazar

Süreç

Geliş: 02/03/2023

Kabul: 03/05/2023

Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

ÖZ

Yabancı dil öğreticileri, alan bilgisi ile pedagoji bilgisini sentezleme; etkili öğretim stratejileri geliştirme; hedef kitleyi iyi analiz etme; öğrencilere farklı düzeylerde sunulabilecek içeriklerin farkındalığı için iyi bir program okuyazarı olma; dil öğretim sürecini yönetme ve yönlendirme; çağın ve teknolojinin getirilerine uyum sağlama; teorik bilgilerini eğitime uyarlama yeterliğine sahip olmalıdır. İngilizcenin yabancı dil olarak öğreticiliği için bu yeterlikleri kazandırmak amacıyla CELTA programı ve sertifikası tüm kurumlarca kabul edilmektedir. Araştırmada CELTA ile Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının hedef kitle, içerik, süre, eğitim ortamı, değerlendirme yöntemi açısından karşılaştırılması ve bulgular sonucunda örnek bir program hazırlanması amaçlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında çalışmak isteyen öğretici adaylarının katıldıkları sertifika programlarının, öğreticinin alan bilgisi, pedagoji bilgisi ve pedagojik alan bilgisini destekleyip desteklemediği sorusundan yola çıkarak doküman incelemesi yöntemiyle alanyazın taraması yapılmıştır. CELTA ile karşılaştırılan programların, çeşitli motivasyonlarla öğretici adayları tarafından en çok tercih edilen üniversitelerde düzenlenmesine dikkat edilmiştir. Bulgular sonucunda CELTA'nın standartlarının olduğu; Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programlarında ise birçok noktada standart bulunmadığı tespit edilmiştir. Bulgular sonucunda sertifika programlarının standartlaşması amacıyla bir program önerisi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sertifika, CELTA, program, öğretici yeterliği

oyku.mercan@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-3418-7953>

betulgoktas89@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1827-1098>

How to Cite: Mercan, Ö., & Göktaş, B. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları ile CELTA'nın karşılaştırılması: Bir program önerisi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 12(3): 715-731.

Giriş

Eğitim öğretimin en önemli bileşenleri öğretmenler, öğrenciler, eğitim ortamı ve öğretim programlarıdır. Öğretim programları, mevcut öğretim ortamında hedef kitlesine alandaki bilgisini nasıl sunacağı konusunda öğretici için bir referans oluşturmaktadır ancak öğreticinin bilgiyi sunma konusundaki yeterliğe sahip olmasını sağlayamaz. Çeşitli yöntem ve tekniklerle öğretim etkinliklerini planlı bir şekilde hedef kitlesine sunan öğretici, öğretmenlik mesleğini yerine getirebilecek uzmanlığa erişebilmek için bir dizi yeterliğe sahip olmalıdır. Öğretmen Yetiştirme Lisans Programı'nda üç temel bilgi ve yeterlik alanından söz edilmektedir: alan bilgisi, pedagoji bilgisi ve pedagojik alan bilgisi. Alan bilgisi, öğretmenin öğreteceği alanla ilgili bilgisini; pedagoji bilgisi, eğitim öğretime ilişkin genel ilke ve yöntem bilgisini; pedagojik alan bilgisi ise bu iki bilgi arasında bağlantı kurabilme becerisini ifade eder (Yükseköğretim Kurulu, s.6). Öğretmenler; alan bilgisi, pedagoji bilgisi ve pedagojik alan bilgisine sahip olmak için üniversitelerin eğitim fakültelerinde, belirli programlar dâhilinde eğitim süreci geçirmektedir. Öğretmen yetiştirme programları ise dönemin gereksinimleri, gelişmeleri ve görülen eksiklikler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmektedir. Çağdaş öğretmen eğitimi programlarında öğretmenlerden beklenenler, okula ve öğrencilerin ihtiyaçlarına karşı sorumluluk duyma; akademik bilgiyle pedagojik beceri ve uygulamaları bütünleştirebilme; bilgi okuryazarı olma; araştırma yapma, yeni bilgiler üretebilme, iş birliği içinde çalışabilme, kişisel ve mesleki gelişiminde süreklilik sağlama becerilerine sahip olma; eşitlik, farklılık, sosyal adalet ve sosyal kapsam konularında duyarlı olma; farklı sosyal, kültürel geçmiş ve yönelimlerden oluşan heterojen sınıflardaki öğrencilerin ihtiyaç, beklenti ve yeteneklerini dikkate alarak etkili öğretim ve öğrenmeyi gerçekleştirebilme şeklinde özetlenmektedir (Yükseköğretim Kurulu, s. 7).

Türkiye'de öğretmen yetiştirme lisans programları, Millî Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurumu paydaşlığında hazırlanan "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri"ne dayandırılmıştır. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi referans alınarak hazırlanan Türkiye Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, 2006 yılında 2590 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, s.7). Karşı karşıya kalınan her teknolojik ve sosyolojik gelişme toplumun kültür, eğitim, sosyal yaşam gibi birçok noktasına etki etmekte; uygulamalarda zorunlu değişiklikleri beraberinde getirmektedir. Teknolojik gelişmeler sonucu toplumun üyeleri karmaşık problem çözme, eleştirel düşünme, yenilikçi üretim, etkili iletişim, kültürel farklılıklara saygı, yüksek düzeyde iş birliği geliştirebilme, uluslararası ölçekte rekabet edebilme gibi 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan bir dizi beceriyi edinmek durumunda kalmaktadır. Öğretmenler ise çağın ihtiyaçlarına uygun ve donanımlı bireyler yetiştirebilmek için birtakım yeterliklere sahip olmak zorundadır. MEB'e göre öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin mesleğini etkili ve

verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumlardır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2017, s. 4). Ulusal-uluslararası uzmanlar, akademisyenler ve öğretmenlerle yapılan çalıştaylar sonucunda Avrupa Birliği ülkeleriyle uyumlu olacak şekilde güncellenen "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler olmak üzere birbiriyle ilişkili, birbirini tamamlayan 3 yeterlik alanı ile bunlar altında yer alan 11 yeterlik ve 65 göstergeden oluşmaktadır. Bu yeterlik alanları, YÖK tarafından hazırlanan ve üniversitelerin eğitim fakültelerince uygulanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarındaki üç temel bilgi ve yeterlik alanı ile örtüşmektedir. Eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarına alanıyla ilgili kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye hâkim olma; öğrendiği bilgileri öğrencilere sunabilme; eğitim öğretimi planlama; öğretme sürecini yönetme; öğrencilerle ve eğitimin diğer üyeleriyle iş birliği yapabilme; öz değerlendirme yaparak kendisini geliştirebilme; öğrenim çıktılarını ölçme değerlendirme becerisini kazandırmayı amaçlar. Öğretmen yeterlikleri, öğretmenin eğitiminden görevlendirilmesine, sürekli mesleki gelişiminden öğretmenlik uygulamasına kadar eğitimin her alanında referans alınan ve başvuru ölçütleridir. Ancak öğretmenlik görevini üstlenenlerin tamamı, Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarından mezun olmamaktadır. Farklı fakültelerden mezun olan adaylar daha sonra aldıkları pedagojik formasyonlar, sertifika programları, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler aracılığıyla kendisini geliştirerek öğretmenlik mesleğini yerine getirmektedir.

Yabancı dil öğretimi alanında da farklı alanlardan mezun olan öğreticiler çalışmaktadır. Türkiye'de İngilizce, Almanca, Arapça vb. dillerin öğreticisi olacak kişiler Eğitim Fakültelerinde yetiştirilirken yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri için lisans programı bulunmamaktadır ve bulunmasının gerekliliği de tartışma konusudur. Dünyadaki muadili programlara ve süreçlere bakıldığında yabancı dil olarak İngilizce öğreticiliği de sertifikalandırma ile yapılabilmektedir (Demir, 2021, s. 55). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDOTÖ) alanında Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, Dilbilim gibi bölümlerin yanı sıra yabancı dillerdeki çeşitli bölümlerden mezun olanlar öğreticilik yapmaktadır. YDOTÖ, Türkçe eğitimi lisans programları içerisinde tek dönemde bir ders olarak verilmekte; yabancı dil olarak Türkçe öğreticisi yetiştirme programları sadece sertifika programları üzerinden gerçekleştirilmektedir (Ustabulut, 2019, s. 560). Bu alanda uzmanlaşmak isteyen öğreticiler ise daha çok üniversitelerde açılmış yüksek lisans ve doktora programlarına başvurmayı tercih etmektedir. Çeşitli lisans/yüksek lisans programlarından mezun olduktan ve sertifikalarını aldıktan sonra Türkçenin uluslararası platformda tanıtımı ve öğretimi amacıyla alanda çalışan öğreticiler; üniversitelerin Türkçe Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde (TÖMER), özel kurslarda, Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezlerinde veya Maarif Vakfına bağlı okullarda Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğretmektedir. Bu sebeple Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri

dayanağıyla genelde yabancı dil öğreticilerinin, özelde ise yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin yeterliklerini kısa sürede geliştirmeyi amaçlayan sertifika programları ve bu programların içerikleri oldukça önemlidir.

Yabancı Dil Öğretimi Sertifika Programları ve Öğretici Yeterlikleri

Günümüzün lingua francası olarak kabul edilen İngilizcenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi alanında oldukça köklü dil öğretim programları ve yabancı dil öğreticisi yetiştirme programları bulunmaktadır. İngilizce öğreticisi yetiştirme programları, alanyazında iki ana başlıkla ele alınmaktadır: TEFL ve TESOL. TEFL (Teaching English as a Foreign Language), adından da anlaşılacağı üzere İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi alanında öğretici olmak isteyenlerin aldıkları eğitime verilen genel isimdir.

TESOL (Teaching English to Speakers of Other Languages) ise İngilizcenin ana dili olarak kabul edildiği ülkelerde, ana dili İngilizce olmayanlara İngilizce öğretimi için planlanmış programlardır. İngilizce öğreticisi olmak için günümüzde en çok kabul gören programlar, Cambridge Üniversitesi tarafından ALTE nişanı ile onaylanan programlardır. Cambridge Üniversitesinin hazırladığı ve aracı kuruluşlar aracılığıyla sunduğu bu programlardaki öğretici yeterlikleri, dünya genelinde uluslararası kalite standardı olarak kabul edilmekte; programlar hem yeni hem de deneyimli öğretmenler için hazırlanmış yeterlikler ve kursları içermektedir (Cambridge English, 2022). Cambridge'in sunduğu programlar TEFL ve TESOL'e göre düzenlenmiş, farklı talepler için farklı içeriklere sahip programlardır ve temelde iki başlık altında toplanmaktadır:

Yabancı/ikinci dil olarak İngilizce öğreticisi yetiştirme programları arasında Türkiye'de en çok tercih edilen programlar CELTA ve DELTA programlarıdır. CELTA dışındaki programlar uzun süreli, üniversite derecesi sayılabilecek yetkinlikte programlarken CELTA (Certificate in English to Speakers of Other Languages) adından da anlaşılacağı üzere Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarına denk olarak sayılabilecek kısa süreli sertifikalandırma programıdır. Cambridge Üniversitesi tarafından hazırlanan programların geçerliği ve güvenilirliği ALTE (Association of Language Testers in Europe) kalite nişanıyla belgelendirilmiştir. Avrupa Dil Sınavları Derneği (ALTE), 1989 yılında Cambridge Üniversitesi (İngiltere) ve Universidad de Salamanca (İspanya) tarafından kurulmuştur. ALTE, 26 Avrupa dilini temsil eden 33 üyesi dâhil dünyanın her yerinden 120'den fazla ortak üyesi bulunan, yabancı dil öğretimi sınavlarının kalitesini denetleyen, dil becerilerinin değerlendirilmesi için kurslar ve konferanslar düzenleyen bir kuruluştur (ALTE, 2023). ALTE tarafından kalite güvencesine alınması nedeniyle Cambridge Üniversitesi tarafından verilen CELTA belgesi dünyanın her yerinde geçerli ve güvenilir kabul edilen bir sertifika programı olmuştur.

Yabancı dil öğretimi sertifika programlarının amaçlarından biri, alan bilgisini öğrenciye sunacak

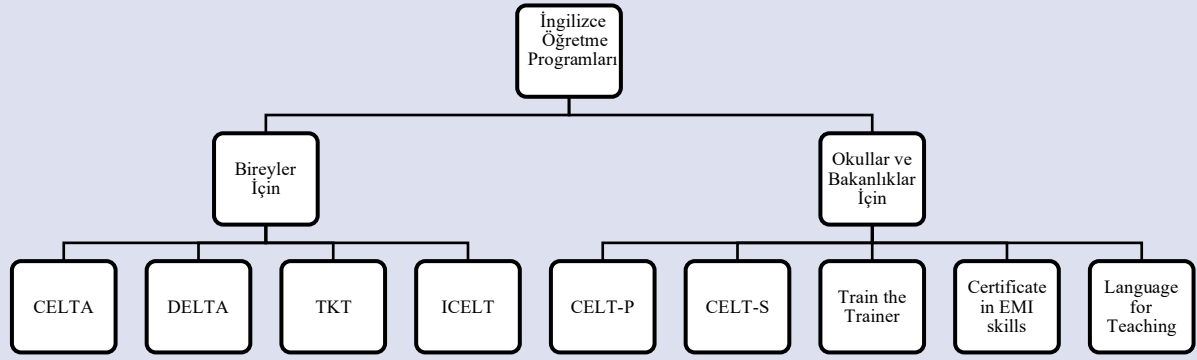
yeterliği kazanabilmesi için öğreticiyi desteklemektir çünkü eğitimin birçok alanında olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de teorik bilgiler ile uygulama alanı arasında birtakım uyumsuzluklar ve engellerle karşılaşmaktadır. Öğretici bu uyumsuzluklarla başa çıkabilmek için birtakım yeterliklere sahip olmak zorundadır. İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi alanında başat kurumlardan sayılan British Council tarafından yayımlanan Continuing Professional Development Framework for Teachers adlı dokümanda öğretmenin gelişim aşamaları 4 basamaktan oluşmaktadır: farkındalık kazanma, içselleştirme, katılım ve bütünleşme.

British Council'in *Öğretmenler İçin Mesleki Gelişim Çerçevesinde*, öğretimde kaliteyi artırmak amacıyla yapılması gerekenlere yer verilmiştir ve gelişimi beklenen 12 yeterlik bulunmaktadır:

1. Dersleri ve kursları planlamak
2. Öğrencileri anlamak
3. Dersi yönetmek
4. Konuyu bilmek
5. Kaynakları yönetmek
6. Öğrenmeyi değerlendirmek
7. Teknolojiyi eğitime entegre etmek
8. Mesleki gelişim için sorumluluk almak
9. Kapsayıcı uygulamaları kullanmak
10. Çok dilli yaklaşımları kullanmak
11. 21. yüzyıl becerilerini geliştirmek
12. Eğitim politikalarını ve uygulamalarını anlamak (British Council, 2015, s. 4)

British Council tarafından belirlenen öğretimin kalitesini sağlayacak yeterlikler, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleriyle örtüşmektedir. Öğretmen profili; güçlü alan bilgisini, pedagojik becerileri, öğrenci ve meslektaşla iş birliği içinde çalışabilmeyi, öğretimi ve mesleki beceriyi geliştirebilme becerisini gerektirir (Mete, 2012, s. 86). Yabancı dil öğretiminde öğrenciye dört temel dil becerisini etkin bir şekilde kullanabilme becerisini kazandırabilmek için Avrupa Konseyi tarafından Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (CEFR) yayımlanmıştır. Yöneticilere, program tasarlama, öğreticilere, materyal geliştiricilere, eğitimciler vb. birimlere çabalarını düzenleyip eş güdümlendirerek hedef kitlenin ihtiyaçlarının karşılanabileceği ortak bir zemin hazırlamayı amaçlayan çerçeve metin, çeşitli hizmet kanalları aracılığıyla desteklenen öğretmenlerin dil öğrenimi süreçlerini nasıl kolaylaştırabileceği konusu üzerinde durmuştur. Çerçeve metne göre öğretmenler, tutum ve yeteneklerini yansıtan uygulamaların dil öğrenim ve edinim ortamının önemli bir parçası olduğunun farkına varmalı, öğrencilerin dili nasıl kullanması gerektiği ve öğretmenlik uygulamalarında model alabilecekleri bir rol sergilemelidirler. Dil öğretim ortamında öğretmenlerin:

1. Öğretme yetenekleri
2. Sınıf yönetimi becerileri
3. Alanlarında araştırma yapma ve deneyimlerini yansıtabilme yetenekleri
4. Öğretme biçimleri

Resim 1. Cambridge Üniversitesi tarafından düzenlenen İngilizce öğretme programları

5. Ölçme değerlendirme konusundaki bilgi ve anlayışları
6. Sosyokültürel bilgi birikimi ve anlayışları
7. Kültürlerarası tutum ve anlayışları
8. Öğrencilerin edebiyat ve estetik beğenisini artırma konusundaki bilgi birikimleri ve yetenekleri
9. Farklı öğrenci tiplerini içeren sınıflarda bireyselleştirmeyi sağlama becerileri oldukça önemlidir (Avrupa Konseyi, 2013, s. 144).

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri temel alınarak yapılan programlarda olduğu gibi Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni de çağın getirilerine göre güncellenmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında çerçeve metnin kapsamı, içeriği ve sınırlılıkları dikkate alınarak yazılan ve uygulamaya sunulan ilk program Maarif Vakfı tarafından 2020 yılında hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi programıdır. Program hazırlanırken öğrenme ortamlarının farklılığı, hedef kitlenin çeşitliliği, öğrencinin öğrenme stratejilerindeki farklılıklar, yaş gruplarına göre seviye farklılıkları, dil öğrenme ihtiyaçları, çağın dil öğretimine getirdiği yeniliklerden dolayı “seçmeci anlayış” benimsenmiş; program eylem odaklı yaklaşım temelinde işlevsel, iletişimsel, sarmal, tematik, beceri ve görev odaklı bir bakış açısıyla yapılandırılmıştır (Türkiye Maarif Vakfı, 2020, s. 23). Programın yapılandırılmasında eylem odaklı yaklaşımdan, sarmal programlama yaklaşımından, kademeli sorumluluk aktarım modelinden ve ekolojik sistem kuramından yararlanılmıştır. Kademeli sorumluluk aktarım modeli, tüm sorumluluğu öğreticinin üstlendiği bir durumdan öğrenenin üstlendiği bir duruma getirmeyi gerektirir (Duke & Pearson, 2002, s. 211). Fisher ve Frey’e göre kademeli sorumluluk aktarım modelinin ilk aşamasında öğretici doğrudan öğretim yöntemini kullanır yani öğretici tamamen öğretimin merkezinde yer alır; ikinci aşamada öğrenciye görevi nasıl yapması gerektiğiyle ilgili açıklamalar yapar ve öğrencinin görevleri yerine getirmesi için fırsatlar sunar; üçüncü aşamada öğrenciler, küçük gruplarla iş birliği hâlinde çalışarak görevleri yerine getirir; son aşamada ise öğrenciden hedeflenen etkinliği bağımsız bir şekilde yapması beklenir (Fisher & Frey, 2008). Yabancı dil öğretiminde hangi yöntemin kullanılması gerektiğiyle ilgili sayısız tartışmalar yaşanmıştır ancak günümüzde her öğretici, dilin öğretildiği

ortama ve hedef kitlesinin ihtiyaçlarına göre çeşitli yaklaşım, yöntem ve teknikler kullanmaktadır. Yani yabancı dil öğreticisi, hedef kitlesinin bilgi, beceri ve gereksinimleri doğrultusunda dil öğretimindeki deneyim ve gözlemlerine göre değişen seçmeci bir yöntem kullanmaktadır ancak özellikle temel düzeydeki dil öğreticisi için öğretimin odak noktası öğreticidir. Ekonomik ve teknolojik gelişmelerin beraberinde getirdiği sosyokültürel etkileşimdeki değişimler, teknolojiyle senkronize edilen ve gelişen eğitim anlayışı, bağlantısal bir şekilde bireyin edindiği 21. yüzyıl becerileri, eğitimin her kademesine yansıdığı için öğretmenler/öğreticilerin de kendisini güncellemesi gerekmektedir. Bu durum ise öğretici yeterliliğinin önemini ve sürekli geliştirilmesi ihtiyacını bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. Öğreticilerinin gelişimlerinin sınırlı, düzensiz eğitimler yoluyla değil, hayat boyu mesleki gelişim yaklaşımıyla desteklenmesi önemlidir (Durmuş, 2019, s. 104). Yabancı dil öğreticileri; alan bilgisi, pedagojik bilgi ve pedagojik alan bilgisi konusunda hizmet öncesi eğitimlerle desteklense de sertifika programları gibi sınırlı ve düzensiz eğitimler başlı başına yeterli değildir. Durmuş’a (2019) göre öğretici gelişimi; öğretimin ne olduğuna dair daha derin bir kavrayışın yanı sıra öğretim deneyimine dayanan fikirler, kavramlar, kuramlar ve ilkeler geliştirmeyi de içerir. Bu bağlamda öğretimin pratik deneyiminden elde edilen kişisel bilgi, inanışlar ve anlayışlar sisteminin gelişimi, uygulamanın kuramsallaştırılması olarak bilinir. Bundan yola çıkarak öğretici gelişimini sağlamak hedefiyle düzenlenen sertifika programlarında eğitim veren akademisyenlerin/eğitmen eğiticilerinin uygulama deneyimine sahip olmasının yanı sıra uygulamalarından kuramsal bilgi üretebilen yetkinlikte olması gerektiğini söylemek mümkündür. Memiş (2021), Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının sayısının giderek arttığını ancak programların farklı uzmanlık alanlarından olan TÖMER Müdürleri tarafından belirlenmesi nedeniyle sorunlu içeriklerden oluştuğunu dile getirmiştir. Kumaravadivelu (2012, s.3) ise genel olarak öğretici eğitimlerinin kavramsal ve yapısal olarak kusurlu olduğunu belirtmiştir. Freeman ve Johnson da yabancı dil öğreticisi eğitimlerini, dilin disiplini yerine dil öğretim pratiklerine daha fazla odaklanması gerektiği

konusunda eleştirmişlerdir (Freeman & Johnson, 1998). Ona göre bu programlarda öğretici adaylarının yaratıcılığı sınırlandırılmakta; adaylara istek ve ihtiyaçları dikkate alınmadan kuramsal bilgi setleriyle donatılmış, sınırlı bir uygulama ortamı oluşturulan içerikler sunulmaktadır. Ancak ikinci dil öğretmen eğitiminin amacı, yeni başlayanlara etkili öğretme beceri ve yeterliklerini edinme becerisinin yanı sıra uygulama fırsatları sağlamak olmalıdır (Richards & Nunan, 1990, s. 15).

Öğretici adayları hizmet öncesi oluşturulan uygulama ortamları sayesinde pedagojik içerik bilgisi hakkında bilgi sahibi olacaktır. Pedagojik içerik bilgisi, belirli bir ders alanında öğretim ve öğrenimle ilgili özel bir bilgi türüdür ve öğretimin önemli bir bileşeni olarak kabul edilir. Pedagojik içerik bilgisine sahip olan öğreticilerin, olmayanlara oranla öğrenimi ve başarıyı teşvik etme konusunda daha etkili olduğu tespit edilmiştir (Shulman, 1986). Öğreticiler, kariyerleri boyunca öğrenciler, programlar, materyaller, politikalar, sosyokültürel farklılıklar gibi birçok bağlam için en iyi uygulamanın ne olduğunu sorgulayacak yetkinlikte olmalıdır (Casaneve ve Schecter 1997, Freeman 1989, Holliday 1994). Öğretim ortamının merkezinde yer alan öğreticiye, öğretim deneyimleri nedeniyle materyal/program geliştirmek, araştırma yapmak, kuramsal bilgi üretmek, bilgileri gerçek uygulama alanlarında test etmek gibi birçok alanda ihtiyaç duyulmasına rağmen sertifika programlarının içeriklerine ve nitelikli sertifika programları oluşturulmasına odaklanılmamaktadır. Dil öğretimi alanındaki gelişmelerin, üretilen kuramların, yöntemlerin ve tekniklerin test edilmesi; dil öğretiminde başarının yakalanması için öğretmen eğitiminin mikro kozmosu olan yabancı dil öğreticisi sertifika programlarının içerikleri üzerinde titizlikle durulması gerekmektedir.

İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi için farklı programlar olsa da dünyaca kabul gören ve tercih edilen sertifika programı CELTA'dır. Uluslararası geçerliği olan CELTA pek çok ülkede farklı merkezler tarafından uygulanmaktadır. Merkezler ve ülkeler farklılık gösterse de CELTA programının hedef kitle, eğitim süresi, eğitim ortamı, değerlendirilmesi, programın konu başlıkları ve içeriği tüm merkezlerde aynıdır. Program yapısı gereği, eğitime katılan öğretici adaylarının hepsi aynı süreçlerden geçmektedir. Programın teorik, uygulama ve değerlendirme aşamaları bütüncül ve süreç temelli bir yaklaşımla tüm program boyunca yürütülmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları ise yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğreticileri yetiştirmek için hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Ancak CELTA'dan farklı olarak bu sertifika programı merkez kabul edilen bir kurum tarafından hazırlanmamakta, sertifikayı veren Türk üniversiteleri tarafından farklı içeriklerle hazırlanmaktadır. Türkiye'deki pek çok üniversitede düzenlenen sertifika programlarının hedef kitle, eğitim süresi, program içerikleri, eğitim ve uygulama ortamı, öğretici adaylarının değerlendirilmesi üniversiteden üniversiteye değişmekte; her üniversite kendi programını kendisi belirlemektedir. Bu durum öğretici adaylarının her birinin farklı eğitim ve değerlendirilme sürecinden

geçmesine sebep olmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programının tek bir merkez tarafından düzenlenmemesi ve/veya denetlenmemesi sertifikalandırmaların uluslararası geçerliğini ve güvenilirliğini dolayısıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu çalışmada yabancı dil öğretimi alanındaki programların geçerlik ve güvenilirliğini ALTE aracılığıyla denetleyen Cambridge Üniversitesinin öğretici sertifika programlarından CELTA ile Türkiye'deki Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının karşılaştırılması ve bu karşılaştırma sonucunda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programı için örnek bir program hazırlanması amaçlanmıştır. Araştırmanın ana problemi yabancı dil öğretimi alanında çalışmak isteyen öğreticilerin hizmet öncesi dönemde katıldıkları sertifika program içeriklerinin amaca uygun hazırlanıp hazırlanmadığıdır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

CELTA'nın ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sertifika Programlarının;

1. hedef kitleleri kimlerdir?
2. eğitim süresi ne kadardır?
3. eğitim hangi ortamda yapılmaktadır?
4. programlara katılan öğretici adayları nasıl değerlendirilmektedir?
5. programda hangi dersler yer almaktadır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 189). Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları ile Cambridge Üniversitesi tarafından düzenlenen CELTA programı inceleneceği ve karşılaştırılacağı için bu yöntemle başvurulmuştur.

Araştırmaya Dâhil Edilen Üniversiteler

Araştırmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarını düzenleyen Türk üniversiteleri seçilirken programın düzenlenme sıklığı, katılım ücreti, eğitim ortamı, üniversitenin niteliği gibi çeşitli gerekçelerle öğreticiler tarafından tercih edilen üniversiteler olmasına dikkat edilmiştir. Tercih edilen üniversiteler ve tercih sebepleri belirlenirken programlara katılan öğretici adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmaya konu olan üniversitelerin bu alanda diğer üniversitelere göre çok daha uzun süredir bu programları düzenlemeleri nedeniyle daha deneyimli olmaları ve internet üzerinden programlarına ulaşılabilir olması da diğer tercih sebepleri arasındadır.

Çizelge 1. Araştırmaya dahil edilen üniversiteler

Gazi Üniversitesi
Hacettepe Üniversitesi
İstanbul Üniversitesi
Ankara Üniversitesi
Marmara Üniversitesi
Sakarya Üniversitesi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Yıldız Teknik Üniversitesi

Veri Toplama Araçları

Araştırmadaki veriler, Cambridge Üniversitesinin CELTA programı resmî sayfasından, ilgili üniversitelerin internet sitelerinden ve katılımcılara sertifika programı süresince verilen dokümanlardan toplanmıştır. Seçilen üniversiteler arasında ulaşılamayan bazı bilgiler, üniversitelerin ilgili birimlerinden temin edilmiştir.

Verilerin Analizi

Veri analizi, araştırma soruları çerçevesinde içerik analizi yoluyla yapılmıştır. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 243). Araştırmanın sınırlılıklarını programların internet üzerinden ulaşılabilirliği ve güncelliği oluşturmaktadır. Ulaşılan programların en güncel olanları çalışmaya dâhil edilmiştir. Ulaşılan programlar; programın hedef kitlesi, eğitim süresi (teorik ve uygulamalı dersler), eğitim ortamı, değerlendirme yöntemi ve program içerikleri bakımından karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

İnandırıcılık ve Aktarılabilirlik

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının içeriklerinin detaylı olarak incelendiği ve CELTA programı ile karşılaştırıldığı bu çalışma bir durum çalışmasıdır. Durum çalışmaları, bir durumu doğal ortamı içinde ayrıntılı olarak ele alan bir araştırma yöntemidir. Sertifika programları seçilirken alanda çalışma motivasyonu ile sertifika programına katılan öğretmenler ve öğrenci adaylarının görüşlerine başvurulmuştur. Programların belirlenmesinin ardından çalışmanın derinlemesine analizi ve dokümanlardaki belirsizliklerin ortaya çıkarılması amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmış; çalışmada eksik bulunan noktalarla ilgili incelenen sertifika programlarını düzenleyen üniversitelerle iletişime geçilerek bilgilerin tutarlık ve teyit edilebilirliği kontrol edilmeye çalışılmıştır.

Bilgilerin tutarlığı teyit edildikten sonra CELTA programı ile karşılaştırmalar yapılmış, öğretici yeterlik alanları (alan bilgisi, pedagoji bilgisi ve pedagojik alan bilgisi) konusunda uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman incelemesinde uzman; araştırmanın deseninden toplanan verilere, bunların analizine ve sonuçların

yazımına kadar olan süreçlere eleştirel bir gözle bakar ve araştırmacıya geri bildirimde bulunur. Böylece araştırmanın niteliğinin artmasına katkıda bulunur (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 291-292). Araştırma bulgularının yorumlanması ve sertifika için model programın oluşturulmasının ardından çalışma, çalışmanın dışında bulunan bir araştırmacıya gösterilmiş ve dışsal denetim sağlanmıştır.

Bulgular

Bu çalışmada çeşitli sebeplerle tercih edilen üniversitelerin sertifika programlarıyla CELTA'nın hedef kitlesi, eğitim süresi, eğitim ortamı, değerlendirilmesi ve program içerikleri karşılaştırılarak aşağıdaki tablolarda yer alan bulgulara ulaşılmıştır.

Programın Hedef Kitlesi

CELTA ve Türkiye'deki üniversiteler tarafından düzenlenen sertifika programlarının hedef kitlesi aşağıdaki tablolarda verilmiştir:

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi sertifika programını düzenleyen üniversitelerin katılım şartları değişmektedir. Katılımcıların Türkçe dil yeterlikleriyle ilgili üniversitelerin çoğunda bir sınırlama yoktur. Bu sertifika programları yalnızca Türk öğretmenler düşünülerek planlanmış olsa da yabancı uyruklu katılımcıların olması durumunda Türkçe yeterlikleri için İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi dışında sertifikalandırma isteyen bir üniversite bulunmamaktadır. CELTA ise katılımcılarda ana dili konusu olmak ya da belgelendirmek üzere 4 beceride, C1 düzeyinde İngilizce şartı aramaktadır.

Eğitim Süresi

Daha önce değinildiği üzere CELTA farklı ülke ve şehirlerde eğitim verse de tek bir kurum tarafından düzenlendiği için eğitim süresi tüm merkezlerde standarttır. CELTA katılımcılara tam/yarı zamanlı olarak eğitim alma şansı sunsa da nihai olarak almaları gereken eğitim süresi ayndır.

Tam zamanlı eğitimlere katılan öğretici adayları CELTA eğitimini daha kısa sürede tamamlarken yarı zamanlı eğitimlere katılan öğretici adayları programı daha uzun bir sürede, uygunluk durumlarına göre derslere katılarak tamamlayabilmektedir. Ancak Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sertifika Programı farklı üniversiteler tarafından düzenlendiği için eğitim süreleri birbirinden farklıdır. Üniversiteler tarafından düzenlenen sertifika programlarının ve CELTA'nın eğitim süreleri Çizelge 5'de yer almaktadır:

Çizelge 2. CELTA programının hedef kitlesi

Programa katılım şartı	
CELTA	18 yaşını doldurmuş olmak; lise eğitimini tamamlamış olmak; İngilizce ana dili konuşur olmak ya da okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileri için C1 düzeyinde İngilizce biliyor olmak

Çizelge 3. Türk üniversitelerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının hedef kitlesi

Üniversite	Programa katılım şartı
Gazi Üniversitesi	Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Halk Bilimi, Çağdaş Türk Lehçeleri, Dilbilim, Yabancı Diller Eğitimi Bölümleri lisans/lisansüstü öğrencileri veya mezunları
Hacettepe Üniversitesi	Türkçe Eğitimi, Yabancı Diller Eğitimi, Temel Eğitim, Eğitim Bilimleri, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Özel Eğitim, Dil ve Edebiyat ile ilgili bütün bölümlerin 3. ve 4. sınıf lisans öğrencileri/ lisansüstü öğrencileri veya mezunları
İstanbul Üniversitesi	Bir yükseköğretim kurumunda eğitimine devam öğrenciler ya da mezunlar; Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Türk Dili ve Edebiyatı vb. bölümlerde öğrenci olan veya devlet üniversitelerinden ileri düzey Türkçe sertifikası almış olan yabancı uyruklular
Ankara Üniversitesi	Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, yabancı dil olarak Türkçe öğretmeyi hedefleyen Türk üniversite mezunları veya üniversite son sınıf öğrencileri; Türkiye’de veya yurt dışında Türkoloji bölümü mezunu olup Türkçe öğretmek isteyen yabancı uyruklular, doğal Türkçe konuşurları.
Marmara Üniversitesi	Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri, Dilbilim, Yabancı Dil Eğitimi, Yabancı Dil ve Edebiyatı, Mütercim-Tercümanlık bölümlerinde lisans/yüksek lisans/doktora öğrencileri veya mezunları
Sakarya Üniversitesi	Türkçe Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilimler Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği ve Yabancı Dil Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, Türk Halk Bilimi, Dilbilim, Filoloji ve Yabancı Diller Bölümleri, Çeviribilim/Mütercim-Tercümanlık Bölümleri, İlahiyat Fakültesi son sınıf öğrencileri veya mezunları
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri, Türk Halkbilimi, Sınıf Öğretmenliği, Okul Öncesi Öğretmenliği ve Yabancı Diller Eğitimi, Yabancı Diller Bölümleri ve Çeviribilim/Mütercim-Tercümanlık bölümleri öğrencileri veya mezunları
Yıldız Teknik Üniversitesi	Alana ilgi duyan herkes

Çizelge 4. CELTA programının eğitim süresi

	Toplam	Teorik Ders	Uygulamalı Ders
CELTA	120 saat	40 saat	80 saat

Çizelge 5. Türk üniversitelerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının eğitim süresi

Üniversite	Toplam	Teorik Ders	Uygulamalı Ders
Gazi Üniversitesi	50 saat	30 saat	20 saat
Hacettepe Üniversitesi	57 saat	42 saat	15 saat
İstanbul Üniversitesi	51 saat	36 saat	15 saat
Ankara Üniversitesi	64 saat	16 saat	48 saat
Marmara Üniversitesi	60 saat	Yok	Yok
Sakarya Üniversitesi	90 saat	30 saat	60 saat
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	60 saat	30 saat	30 saat
Yıldız Teknik Üniversitesi	80 saat	60 saat	20 saat (İsteğe bağlı)

Eğitim Ortamı ve Değerlendirme

Covid-19 salgını ile özellikle 2020 yılından itibaren zorunlu eğitimler dâhil olmak üzere pek çok eğitim ve sertifika programı çevrim içi ortama taşınmıştır. Salgının hafiflemesiyle birlikte zorunlu eğitim veren kurumlar ve sertifika veren bazı kurumlar yüz yüze eğitime geri dönmüştür. Ancak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları için bu durum değişmemiştir ve üniversitelerde çevrim içi eğitimlere devam edilmektedir. CELTA ise 2020 yılında başlayan çevrim içi programına devam etmekle beraber isteyen katılımcılar için yüz yüze eğitimleri tekrar başlatmıştır. Buna ek olarak CELTA öğretici adaylarına hibrit sistemle ders alma şansı da sunmaktadır.

Yukarıdaki çizelgede yer aldığı üzere Türkiye’de düzenlenen Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi sertifika programlarında değerlendirme süreçleri kurumlara göre değişiklik göstermektedir. Bazılarında ders anlatımları zorunlu tutulurken bazı kurumlar ders anlatımını zorunlu tutmamakta; sınavsız ve yalnızca ödev teslimi ile katılımcılara sertifika vermektedir. Ancak CELTA’nın uygulaması oldukça farklıdır.

CELTA’da değerlendirme program sonunda yapılmamakta, tüm program sürecini kapsamaktadır. CELTA bu değerlendirme için devamlı ve iç içe geçmiş bir değerlendirme tanımını yapmaktadır (Cambridge English, 2022). Katılımcıların program boyunca hazırladıkları ödevler, materyaller, ders anlatım uygulamaları her bir beceri için ayrı olarak değerlendirilmekte ve adayların her beceride başarılı olmaları beklenmektedir. CELTA değerlendirme kriterini 2 başlıkta toplamaktadır:

1. Planlama ve Öğretim: Bu basamakta katılımcıların yetişkin öğrencilere 2 farklı düzeyde toplam 6 saatlik uygulamalı ders anlatımı yapmaları gerekmektedir.
2. Yazılı Ödevler: Bu basamakta başarılı olmak için katılımcının toplamda 4 yazılı ödev hazırlaması ve teslim etmesi gerekmektedir. Bu yazılı ödevler teorik bilgilere dayalı konular hakkındadır. Katılımcılardan yetişkin

öğrenciler ve öğrenme bağlamları, İngilizcenin dil sistemi, dil becerileri, sınıfta öğretim uygulamaları ve öğreticilik üzerine 750-1000 sözcük arasında yazılı ödevler istenmektedir (Certificate in Teaching English to Speakers of Other Languages , 2021).

Program İçerikleri

Türkiye’deki üniversiteler tarafından hazırlanan sertifika programları, programın düzenlendiği döneme göre içeriksel farklılıklar gösterebilmektedir ancak çalışmada seçilen üniversitelerin ulaşılabilen en güncel programlarında yer alan dersler aşağıdaki listede verilmektedir. CELTA’nın programı ise standart olup her merkez tarafından aynı içerikle sunulmaktadır. CELTA’nın programında yer alan derslerde yapılan değişiklikler, dönemin gereksinimlerini karşılamak amaçlı yapılmakta ve tüm kurumlar bu değişikliklere uygun olarak eğitimlerini planlamaktadır.

CELTA’nın programı 5 ana başlık ve bu başlıklarla ilişkili alt başlıklardan oluşturulmuştur. Programda tündengelimci bir yaklaşım benimsendiği görülmektedir. Program içeriği genel olarak yabancı dil öğretimine ilişkin dersler ile başlamakta ve ilerledikçe İngilizcenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında uzmanlaşmaya odaklanmaktadır. Bir sertifika programı olmasına rağmen öğretici yetiştirme programlarındaki tüm yeterliklere odaklanıldığı görülmektedir. Sırası ile öğretme ve öğrenme bağlamları, dil analizi, dil öğretiminin temeli olan becerilerin tek tek ele alındığı dil becerileri, eğitim planlaması ve öğretici yeterlikleri bu programa dâhil edilerek programı başarı ile tamamlayan öğreticilerin yetkinliklerinin en üst seviyede olması amaçlanmaktadır. Bu ana başlıkların altında yer alan başlıkların hepsi alanla ilgili en temel konuları içermektedir. CELTA’nın ders programı, derslerin isimlerinin yanında program içerikleri, dersin değerlendirilmesi, teorik dersler ve uygulama aşaması gibi detaylı bilgileri de içermektedir.

Çizelge 6. CELTA’nın eğitim ortamı ve değerlendirme şekli

	Eğitim ortamı	Değerlendirme
CELTA	çevrim içi (senkron ve asenkron)- yüz yüze	portfolyo takibi, ders anlatımı, süreç takibi ve değerlendirme

Çizelge 7. Türk üniversitelerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının eğitim ortamı ve değerlendirme şekli

Üniversite	Eğitim ortamı	Değerlendirme
Gazi Üniversitesi	çevrim içi- senkron ve asenkron yüz yüze ders izleme	çevrim içi test usulü sınav ve ders anlatımı
Hacettepe Üniversitesi	çevrim içi- senkron	çevrim içi sınav
İstanbul Üniversitesi	çevrim içi – senkron	
Ankara Üniversitesi	yüz yüze ders izleme (isteğe bağlı)	çevrim içi sınav
Marmara Üniversitesi	çevrim içi - senkron	ders anlatımı
Sakarya Üniversitesi	çevrim içi - senkron	ödev teslimi
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	uzaktan-asekron	çevrim içi test usulü sınav
Yıldız Teknik Üniversitesi	çevrim içi- senkron	

Çizelge 8. CELTA dersleri

Ders İsimleri	
1.	Öğrenciler ve Öğreticiler / Öğretme ve Öğrenme Bağlıları
1.1.	Kültür, Dil ve Eğitim Geçmişi
1.2.	İngilizce Öğrenen Yetişkinler İçin Güdüleme
1.3.	Öğrenme ve Öğretme Tercihleri
1.4.	İngilizce Öğrenme/Öğretme Metin ve Ortamları
1.5.	İngilizcenin Lehçeleri
1.6.	Çok Dillilik ve Anadilin Rolü
2.	Dil Analizi ve Farkındalık
2.1.	İngilizce Öğretiminde Temel Kavramlar
2.2.	Dil Bilgisi Öğretimi
2.3.	Söz Varlığı ve Öğretimi
2.4.	Etkileşimli Konuşmanın Özellikleri
2.5.	Diller Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar
2.6.	Dil Farkındalığı İçin Referans Metinler
2.7.	Dil Öğretiminde Yöntem, Teknik ve Yaklaşımlar
3.	Dil Becerileri: Okuma, Dinleme, Yazma ve Konuşma
3.1.	Okuma
3.1.1.	Okuma Becerisinin Temel Kavramları
3.1.2.	Okuma Amaçları
3.1.3.	Anlamlı Okuma
3.1.4.	Okuma Becerisindeki Engeller
3.2.	Dinleme
3.2.1.	Dinleme Becerisinin Temel Kavramları
3.2.2.	Dinleme Amaçları
3.2.3.	Dinleme Metinlerinin Özellikleri
3.2.4.	Dinleme Becerisindeki Engeller
3.3.	Konuşma
3.3.1.	Konuşma Becerisinin Temel Kavramları
3.3.2.	Konuşma İngilizcesinin Özellikleri
3.3.3.	Dil bilgisinin konuşma İngilizcesindeki İşlevleri
3.3.4.	Dildışı Özellikler
3.3.5.	Sesbirimsel Sistemler
3.4.	Yazma
3.4.1.	Yazma Becerisinin Temel Kavramları
3.4.2.	Yazılı Metnin Alt Becerileri ve Özellikleri
3.4.3.	Yazma Öğretiminin Aşamaları
3.4.4.	Yetişkin Okuryazarlığı
3.4.5.	İngilizce Yazım ve Noktalama İşaretleri
3.5.	Öğretme
3.5.1.	Öğrencilerin Alımlama ve Üretim Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Yöntem ve Yaklaşımlar
4.	Farklı Öğretim Bağlıları İçin Planlama ve Kaynaklar
4.1.	Yetişkinlere İngilizce Öğretimi İçin Planlama İlkeleri
4.2.	Yetişkinlere Etkili İngilizce Öğretimi İçin Ders Planlaması
4.3.	Ders Planlarının Değerlendirilmesi
4.4.	Ders Planları İçin Materyal Seçimi, Geliştirme ve Değerlendirme
4.5.	Yetişkinlere İngilizce Öğretimi İçin Hazırlanmış Kaynaklar
5.	Öğretici Yeterlikleri ve Uzmanlığının Geliştirilmesi
5.1.	Etkili Sınıf Yönetimi
5.2.	Sınıf Varlığı ve Kontrolü
5.3.	Öğretici ve Öğrenci Dili
5.4.	Öğretim Materyal ve Kaynaklarının Kullanımı
5.5.	Çeşitli Seviyelerde Öğretim Uygulamaları
5.6.	Öğrenmenin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
5.7.	Ölçme ve Değerlendirme
5.8.	Uzmanlaşma: Sorumluluklar
5.9.	Uzmanlaşma: Öğretmeyi Destekleyici Kaynaklar

Çizelge 9. Türk üniversitelerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının dersleri

DERSLER	GÜ	HÜ	İÜ	AÜ	MÜ	SÜ	AYBÜ	YTÜ
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	x							
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Temel Düzeyde İletişim	x							
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Temel İlkeler	x				x	x	x	x
Yabancı Dil Öğretim Programları	x		x	x	x	x	x	x
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Seçimi	x							x
Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem, Teknik ve Yaklaşımlar	x	x	x	x	x	x	x	x
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	x	x	x	x	x	x		x
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisi	x	x	x	x	x	x	x	x
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçlar	x							
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Geliştirme	x	x	x	x	x		x	x
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürel Etkileşim	x							
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Söz Varlığı, Önemi ve Öğretimi	x				x	x	x	x
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Öğretici Yeterlilikleri		x						
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı ve Çevrim içi Ortamlar	x	x	x		x	x		x
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Program Okur Yazarlığı		x						
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültürel Yaklaşımlar		x						
Türkçenin Yapısal Özellikleri		x			x			
Türkçenin Telaffuzu ve Yabancılar Öğretimi		x		x	x			
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sınav Hazırlama ve Uygulama Esasları		x						
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Geliştirilmesi	x	x	x	x	x	x	x	x
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi	x	x	x	x	x	x	x	x
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Geliştirilmesi	x	x	x	x	x	x	x	x
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Geliştirilmesi	x	x	x	x	x	x	x	x
Batı Avrupa'da Türkçe Öğretimi: Birleşik Krallık Örneği		x						
Balkanlarda Türkçe Öğretimi: Bosna Hersek Örneği		x						
Türk Soylulara Türkçe Öğretimi		x						x
Farsça Konuşulan Bölgelerde Türkçe Öğretimi: İran ve Afganistan Örneği		x						
Arapça Konuşulan Bölgelerde Türkçe Öğretimi: Cezayir Örneği		x						
Dil Edinimi / İki Dillilik / Çok Dillilik			x					
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Türkçede Adlaştırma				x				
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Türkçede Sözdizimi				x				
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Türkçede Çatı				x				
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Ad Öbekleri ve Ad Tümceleri				x				
Dilin Kavramsal ve Kültürel Görünümleri				x				
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çerçevesinde Türkçede Zaman-Kip-Görünüş				x				
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Drama Kullanımı			x		x			
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yeni Kavramlar ve Yeni Metinler					x			
Erken Yaşta Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi					x			
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Etkileşim Becerileri					x			
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Aracılık Becerileri					x			
Yabancı Dil Öğretiminde Sınıf Yönetimine İletişimsel Yaklaşım				x	x			
Türk Kültüründe Sözel Olan veya Olmayan İletişim Unsurları					x			
D-AOBM İletişimsel Dil Yetkinlikleri					x			
Türk Kültürünün Günlük Hayata Yansımaları					x			
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Kültürel Diploması								
Türkçe Öğretiminde Kelimeler Üzerine Semantik Değerlendirme				x	x			
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Tarihî Gelişimi ve Sorunlar, Çözüm Önerileri				x	x	x		x
Yabancı Dil Öğretimi ve İki Dillilik					x			x
Yabancı Dil Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı ve Materyaller					x	x	x	x
Küreselleşme ve Dil Politikaları						x		
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Edebi Metinler						x		
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Hedef Kitle ve Sınıf Yönetimi				x			x	
Mültecilere Türkçe Öğretimi								x
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Öğretim Setleri								x

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarına bakıldığında ise tabloların çok daha farklı olduğu görülmektedir. Yukarıda verilen üniversitelerin program içerikleri, üniversitenin planladığı eğitim programında ders verecek eğiticinin çalışma alanına göre hazırlanması sebebiyle üniversiteden üniversiteye farklılık göstermektedir. Çalışmaya dâhil edilen üniversitelerin programları incelendiğinde Yabancı Dil Öğretiminde Yöntem, Teknik ve Yaklaşımlar; Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Bilgisi ve Dil Becerileri derslerinin tüm üniversitelerin programlarında ortak olduğu tespit edilmiştir. Ölçme-Değerlendirme, Materyal Geliştirme ve Yabancı Dil Öğretim Programları ise pek çok üniversite tarafından verilen dersler arasındadır. Ancak programa detaylı olarak bakıldığında derslerin önem sırasının, genel-özel sıralamasının dikkate alınmadığı görülmektedir. Bazı üniversiteler hem dil bilgisi öğretimine ilişkin genel bir dersi programına dâhil ederken hem de dil bilgisi başlığı altında ele alınabilecek daha özel konuları programlarına dâhil etmiştir. Buna ek olarak yukarıdaki tabloda verilen dersler, ulaşılabilen en güncel programlara ait olup derslerin her bir program döneminde farklılıklar gösterdiği de araştırma sırasında tespit edilen bir diğer bulgudur. Çalışma esnasında bulunan programlarda derslerin yalnızca isimlerinin yer aldığı, içerik bilgisine dair detaylı bir bilgilendirmenin olmadığı görülmüştür.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Ülkeler arası ekonomik, teknolojik ve siyasi iş birliklerinin artması çoğul dilli ve çoğul kültürlü bireyler olmayı gerektirmektedir. Bu durum tüm ülkelerin eğitim politikalarında düzenlemeler ve güncellemeler yapılması ihtiyacını doğurmaktadır. CEFR, modern diller söz konusu olduğunda kültürel bilginin edinilmesi ve bu dillerin her birinde iletişim kurma becerisinin kazanılması gerektiği üzerinde durmaktadır (Beacco, ve diğerleri, 2016, s. 27). Uluslararası platformda yer almak ve iş birliklerini güçlendirmek amacıyla Türkiye'nin çeşitli eğitim ve kültür kurumlarınca CEFR'da üzerinde durulan beceri ve yeterliklerin öğrencilere kazandırılması amacıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında çalışmaları sürekli olarak güncellenmektedir. Yurt içinde uluslararası öğrenci hareketliliğinin artırılması için Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTBA) birtakım stratejiler geliştirmekte ve uygulamaktadır. Yurt dışında ise Yunus Emre Enstitüsü Türk Kültür Merkezleri/Temsilcilikleri, Maarif Vakfı Türk Okulları, diğer ülkelerdeki üniversitelerle/okullarla yapılan iş birlikleri sonucu Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından görevlendirilen öğretmenler/akademisyenler aracılığıyla Türkçe ve Türk kültürünün öğretimi yaygınlaştırılmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında izlenen politikalar; bu alanda dil öğretimi programı oluşturmak, materyal tasarlamak, öğretici yetiştirmek ve eğitim politikaları düzenlemek gibi çalışmaları zorunlu hâle getirmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için farklı kurumlarca yapılan tüm çalışmalar her geçen gün alanda çalışacak öğretici ihtiyacını artırmaktadır. Bunun

sonucunda farklı disiplinlerden gelen öğretici adayları bu alanda akademik kariyer yapmak için lisansüstü programlarda eğitimlerine devam etmekte veya kendisini geliştirmek, iş bulmak, yurt dışında çalışmak, ek gelir sağlamak gibi çeşitli motivasyonlarla -akademik kaygı gütmeden- kısa sürede öğretici olabilmek için üniversiteler tarafından açılan sertifika programlarına katılmaktadır. Yabancı dil öğretmenleri, genel mesleki niteliklere ek olarak tutum ve değerlerle ilgili bilgi ve becerilere sahip olmalıdır. Bunun nedeni, yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin dünyanın farklı ülkelerinden gelen öğrencilere Türkiye'yi, Türk insanını ve kültürünü temsil etmesidir (Karababa & Çalışkan, 2013, s. 1546). Ancak kısa sürede öğretici olma kaygısı taşıyan ve farklı disiplinlerden gelen adayların alan bilgisi, pedagoji bilgisi ve pedagojik alan bilgisindeki yeterlikleri tartışma konusudur.

Bu çalışmada Türkiye'de pek çok üniversite tarafından düzenlenen Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının içeriklerinin öğretici yeterliklerini desteklemeye ve geliştirmeye uygun hazırlanıp hazırlanmadığı sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma sorusundan yola çıkarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle alanyazın taraması yapılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda yabancı dil öğretiminin başat kurumlarından olan Cambridge Üniversitesi tarafından düzenlenen CELTA programına ulaşılmıştır. Cambridge Assessment 1980 sonlarında öğretmenlik sertifika programlarında hâkim olan kuruluş hâline gelmiştir. Gelişen ihtiyaçlara göre yapılan değişikliklerle 1988'de CTEFLA (the Certificate in Teaching English as a Foreign Language to Adults) yetişkinlere İngilizcenin yabancı dil olarak eğitimi sertifikası daha sonra 1996'da CELTA ve 2001'de Cambridge CELTA adını almıştır (Sutcliffe, 2022, s. 158). İngilizcenin yabancı dil öğretimi alanında öğretmenler tarafından en çok tercih edilen ve kurumlar tarafından kabul gören CELTA, Cambridge Üniversitesi tarafından düzenlenmesinin yanı sıra ALTE tarafından da geçerliği ve güvenilirliği denetlenen bir programdır. CELTA farklı ülkelerde ve merkezlerde düzenlenmesine rağmen tüm merkezlerdeki program içeriği aynıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları ise herhangi bir denetlemeye tabi tutulmadan farklı içeriklerle ve farklı kurumlar tarafından düzenlenmektedir. Düzenlenen programların içerikleri belirli bir standartta değildir ve içerikler çoğunlukla dersi verecek eğiticinin uzmanlık alanına göre hazırlanmaktadır. Aynı üniversite tarafından sıklıkla yapılan programlarda bile farklı içeriklerle karşılaşmaktadır. Dersi verecek eğiticinin uzmanlık alanı; yabancı dil öğretiminde kullanılan Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metnin Tamamlayıcı Cildi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı gibi programlardaki güncellemelerin veya öğretmenlerin alan bilgisi, pedagoji bilgisi, pedagojik alan bilgisini geliştirme hedeflerinin önünde tutulmaktadır. Cambridge tarafından düzenlenen CELTA'da ise programlardaki güncellemelerin dikkate alındığı görülmektedir.

Araştırma esnasında CELTA programına katılabilecek adaylarda aranan kriterler, programın süresi, eğitim ve uygulama ortamı, ders başlıkları ve içerikleri, adayların değerlendirilme yöntemleri ile ilgili tüm standartların şeffaf bir şekilde sunulduğu izleneye rahatlıkla ulaşılmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları ile ilgili bu bilgilerden bazılarını doğrudan ulaşılamaması, bazıları ile ilgiliyse hiçbir bilginin sunulmaması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmuştur.

CELTA programı incelendiğinde sertifika almak isteyen öğretici adaylarının 18 yaşını doldurmuş olması, lise eğitimini tamamlamış olması, İngilizce ana dili konuşuru olması ya da okuma, dinleme, yazma ve konuşma becerileri için C1 düzeyinde İngilizce biliyor olması gerektiği görülmüştür. Lise eğitimi tamamlamış adayların bu sertifikayı alarak öğretici olma imkanına kavuşması eleştirilecek bir nokta olsa da CELTA alandaki teori ve uygulama bilgilerinin sunulduğu ön lisans programı niteliğindedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının hedef kitlesi ise programı düzenleyen kurumlara göre değişmektedir, aralarında bir standart yoktur.

Çalışmada daha önce de bahsedildiği üzere CELTA 130 ülkede, 2800'ü aşkın merkezde eğitim veren bir programdır. Ancak tüm merkezlerde eğitim süresi aynıdır. 40 saati teorik, 80 saati uygulama olmak üzere toplam 120 saatten oluşan bir programdır. Sertifikayı almak isteyen öğretici adayları için esnek ve yoğunlaştırılmış program seçenekleri sunulmaktadır. Aday hangi programı seçerse seçsin programın sonunda 120 saat ders tamamlamış olmaktadır. CELTA, katılımcının öğretici olma konusunda yeterli öz güvene sahip olması için uygulama yöntemlerine odaklanmakta ve katılımcının tercihinine göre teorik dersleri çevrim içi ya da yüz yüze sunmaktadır (Cambridge English, 2022). Uygulama derslerine ise yüz yüze katılmak zorunludur. Diğer yandan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programlarının eğitim süresinin üniversiteye göre değiştiği, maksimum eğitim süresinin 90 saat olduğu, uygulamanın bazı üniversitelerde tercihe bağlı olduğu bazılarında ise uygulama dersi yapılmadığı, eğitim ortamlarının özellikle Covid-19 salgını sonrası tamamen çevrim içi (senkron-asenkron) yapıldığı görülmektedir.

CELTA'nın resmî internet sayfası ve izlencesi incelendiğinde ders adlarının, ders içeriklerinin, değerlendirme sürecinin ve yöntemlerinin açık bir şekilde verildiği görülmektedir. İzlenede tüm dengelimi bir yöntem izlenmiş, öğrenici ve öğreticiler, öğrenme yöntemleri, beceri alanları gibi konuların kapsamındaki alt başlıklarda öğretici adaylarının teorik ve uygulama becerileri desteklenmeye ve geliştirilmeye çalışılmıştır. İzleneye göre program boyunca adaylara süreç ve sonuç değerlendirme yapılmaktadır. Öğretici adayının sertifika programında başarılı olabilmek için belirlenen yeterlik alanlarının her birinden asgari geçme puanını alması gerekmektedir. Sertifika programının sonunda alınan toplam puan değil, yeterlik alanında asgari düzeyde başarı sağlayabilmek önemlidir. Programda belirlenen yeterlik alanları; ders planlama, öğretme becerisi, öğrenci

farkındalığı ve teorileri uygulamaya yansıtma becerisidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları incelendiğinde ise adayların araştırma esnasında ulaşabileceği bilgiler sadece ders adları, katılımcı kriterleri, eğitim ortamı, toplam ders saati ve program ücretinden oluşmaktadır. Öğretici adaylarının veya araştırmacıların ulaşabileceği herhangi bir izleneye ve değerlendirme kriteri bulunmamakta, programlara katılan adayların değerlendirilmesi üniversiteye göre değişiklik göstermektedir. Sertifika programı düzenleyen üniversitelerden bazıları çevrim içi sınavlarla bazıları ödevlendirme ile bazıları ise ders anlatımı ile adayın başarısını ölçmekte ve adayı başarılı veya başarısız ilan etmektedir. Yapılan ölçme değerlendirmelerin ise geçerlik güvenilirliği belli bir kurum tarafından denetlenmemektedir.

CELTA ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika programları karşılaştırılarak elde edilen bulgular sonucu, yabancı dil olarak Türkçe öğreticisi adaylarının yeterliklerinin desteklenmesi ve geliştirilmesi için bir kalite standardının olması gerekliliği aşikârdır. Mevcut sertifika programları öğreticilerin alan bilgisi, pedagoji bilgisi ve pedagojik alan bilgisini destekleyen bir içerikle sunulmak üzere geliştirilmeli veya düzenlenmelidir. Öğreticilerin uygulama becerilerinin geliştirilmesi için adayların yüz yüze ortamda öğretilmeyle karşılaşması da önemli bir ihtiyaçtır. Alanyazın taraması ve elde edilen verilerden yola çıkarak hedef kitle, eğitim ortamı, eğitim süresi, ders içerikleri ve değerlendirme ile ilgili bir izleneye önerisinde bulunulmuştur.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sertifika Program Önerisi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sertifika program önerisi ders izlencesi Ek 1'de verilmiştir.

Programın hedef kitlesi

Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Dilbilim, Filoloji Bölümleri, Yabancı Diller Eğitimi Bölümleri lisans/lisansüstü öğrencileri veya mezunları ile C1 sertifikasına sahip uluslararası öğretici adaylarıdır.

Eğitim Ortamı

Öğretici adaylarının tercihinine göre eğitim ortamı yüz yüze veya senkron çevrim içi olmalıdır. Ancak farklı eğitim ortamlarının görülmesi için hem çevrim içi hem yüz yüze uygulama istasyonları oluşturulmalıdır.

Dersler ve Eğitimin Süresi

Toplam: 144 saat (72 Saat Teorik - 36 Saat Uygulama)

Extended Abstract

Foreign language teachers should have the competence synthesizing content knowledge and pedagogical knowledge; developing effective teaching strategies; analyzing its target audience well; managing and directing the language teaching process; adapting to the benefits of the age and technology; adapting their

theoretical knowledge to education, and should be a good program literate for awareness of the content that can be presented to learners at different levels. Certificate programs are organized in different countries/languages to gain or support this competence for foreign language teachers. Many programs are organized for the teaching of English as a foreign language, which is accepted as a lingua franca, but the CELTA program, which is organized by Cambridge University and supervised by ALTE, is considered the exact equivalent of the certificate programs in teaching Turkish as a foreign language and its certificate is accepted by almost all institutions. In this study, it was aimed to compare CELTA and certificate programs for teaching Turkish as a foreign language in terms of target audience, content, program duration, educational environment, evaluation method and to prepare a sample program as a result of the findings. Based on the question of whether the certificate programs, which are attended by the teacher candidates who want to work in the field of teaching Turkish as a foreign language, support the teacher's content knowledge, pedagogical knowledge, and pedagogical content knowledge; a literature review was conducted with the document review method. While selecting the programs that are compared with CELTA, attention was paid to make them the most preferred universities by the teacher candidates due to various motivations such as the frequency of the program, the fee, the educational environment, and the quality of the university. As a result of the findings, although it was organized in 130 countries, CELTA's target audience, duration of education, content, educational environment, and evaluation method were standard. It has been determined that the programs of teaching Turkish as a foreign language vary according to the perspective of the university that organizes it at many points such as target audience, content, duration, educational environment, evaluation, or the field of expertise of the instructor. The fact that Turkish as a foreign language instructors pass through qualified certificate programs is a factor that affects the teaching of the language in every sense. For this reason, a program proposal has been presented to standardize certificate programs.

Introduction

CELTA (Certificate in English to Speakers of Other Languages) is a short-term certification program that can be considered equivalent to the Certificate Programs for Teaching Turkish as a Foreign Language. The validity and reliability of the programs prepared by Cambridge University have been certified with the ALTE (Association of Language Testers in Europe) Q-mark. In this research, it was aimed to compare the CELTA and the certificate programs for teaching Turkish as a foreign language in Turkey, and to prepare a sample program for the certificate program for teaching Turkish as a foreign language as a result of this comparison. The main problem of the research is whether the contents of the certificate programs attended by the teacher candidates who want

to work in the field of foreign language teaching in the pre-service period are prepared in accordance with the purpose. For this purpose, answers to the following research questions were sought for both CELTA and Certificate Programs for Teaching Turkish as a Foreign Language;

1. Who are the target audiences?
2. How long is the training period?
3. In which environment is the training conducted?
4. How are the teacher candidates participating the programs evaluated?
5. What courses are included in?

Method

In the research, the document analysis method, one of the qualitative research methods, was used. The data in the research were collected from the CELTA official page of Cambridge University and the websites of the relevant universities. In the study, while choosing Turkish universities that organize certificate programs in teaching Turkish as a foreign language, attention was paid to the universities preferred by the teacher candidates for various reasons such as the frequency of program regulation, the financial dimension of the program, the educational environment, and the quality of the university. The fact that the universities that are the subject of the research are more experienced than other universities in this field and their programs can be accessed over the internet are among the other reasons for preference. The limitations of the research are the availability and up-to-dateness of the programs on the internet. The most up-to-date programs of the reached programs were included in the study.

Results

Although CELTA is organized in different countries and centers, the program content in all centers is the same. Certificate programs for teaching Turkish as a foreign language, on the other hand, are organized by different institutions with different contents without being subject to any supervision. The contents of the programs organized are not of a certain standard. The field of expertise of the instructor who will teach the course is kept in front of the updates in programs such as the Complementary Volume of the European Common Framework Text for Languages used in foreign language teaching, the Program for Teaching Turkish as a Foreign Language, or the objectives of improving the teacher candidates' content knowledge, pedagogical knowledge, and pedagogical content knowledge. In the CELTA, it was seen that the updates in the programs are taken into consideration.

During the research, it was easily reached that all the standards related to the criteria sought for the candidates who can participate in the CELTA program, the duration of the program, the education and practice environment, the course titles and contents, the evaluation methods of the candidates are presented in a transparent manner. The fact that some of this information about the certificate

programs of teaching Turkish as a foreign language cannot be reached directly, and that no information is presented about some of them constituted the limitations of the research.

CELTA is a program consisting of 120 hours in total, of which 40 hours is theory and 80 hours is practice. Flexible and intensified program options are offered for teacher candidates who want to obtain the certificate. At CELTA, theoretical courses can be taken online or face-to-face, depending on the participant's preference. It is obligatory to attend the practice classes face to face. On the other hand, the education period of certificate programs for teaching Turkish as a foreign language varies according to the university and the maximum duration of education is 90 hours. While the practical lessons are optional in some universities, there are no practical lessons in some universities, and the educational environments are completely online (synchronous-asynchronous), especially after the Covid-19 pandemic.

When the official website and syllabus of CELTA are examined, it was seen that the course names, course contents, evaluation process and methods are given clearly. A deductive method was followed in the syllabus, and the theoretical and practical skills of the teacher candidates were tried to be supported and developed under the sub-titles such as learners and teacher, learning methods, and skills-based lessons. According to the syllabus, process and outcome evaluations are made for the candidates throughout the program. To be successful in the certificate program, the teacher candidate must obtain a minimum passing score from each of the determined proficiency areas. It is important to achieve a minimum level of success in the field of proficiency, not the total score obtained at the end of the certificate program. Competence areas determined in the program are lesson planning, teaching skills, learner awareness and the ability to apply the theories into practice. When the certificate programs for teaching Turkish as a foreign language are examined, the information that the candidates can access during the research consists of only course names, participant criteria, educational environment, total course hours, and program fee. There are no syllabus and evaluation criteria that teacher candidates or researchers can reach, and the evaluation of the candidates participating in the programs varies according to the university. Some of the universities that organize certificate programs measure the success of the candidate with online exams, some with homework and some with lectures, and declare the candidate successful or unsuccessful. The validity and reliability of the assessments made at these programs are not supervised by a certain institution.

Pedagogical Implications

As a result of the findings obtained by comparing CELTA and Turkish as a foreign language certificate programs, it is obvious that there should be a quality standard for supporting and developing the proficiency of Turkish as a foreign language teacher candidates. Existing

certificate programs should be developed or arranged to present content that supports the content knowledge, pedagogical knowledge, and pedagogical content knowledge of the instructors. It is also an important need for the candidates to encounter teaching in a face-to-face environment to develop the practical skills of the teachers. Based on the literature review and the data obtained, a curriculum proposal was made regarding the target audience, educational environment, duration of education, course contents and evaluation.

Araştırmanın Etik Taahhüt Metni

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde "Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi ve Editörünün" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

Kaynakça

- ALTE. (2023). Ocak 11, 2023 tarihinde <https://www.alte.org/> adresinden alındı
- Avrupa Konseyi. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğretim, Öğretim ve Değerlendirme*. Almanya: telc GmbH.
- Beacco, J.-C., Byram, M., Cavalli, M., Coste, D., Cuenat, M., Goullier, F., & Panthier, J. (2016, 08). *Guide for the Development and Implementation of Curricula for Plurilingual and Intercultural Education*. Bari, İtalya: Council of Europe. 04 25, 2023 tarihinde <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806ae621> adresinden alındı
- British Council. (2015). *The British Council's Continuing Professional Development (CDP) Framework for teachers*. Ocak 11, 2023 tarihinde https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/CPD_framework_for_teachers_WEB.PDF adresinden alındı
- Cambridge English. (2022, 11 05). Cambridge: <https://www.cambridgeenglish.org/tr/teaching-english/teaching-qualifications/> adresinden alındı
- Casanave, C., & Schecter, S. (Dü). (1997). *On Becoming a Language Educator: Personal Essays on Professional Development*. Routledge.
- Demir, T. (2021). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Öğreticilerin Pedagojik Yeterliklerine Yönelik Bir İnceleme*. Ankara: Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Duke, N. K., & Pearson, D. P. (2002). What Research Has To Say About Reading Instruction. A. Farstrup, & J. Samuels (Dü) içinde, *Effective Practices For Developing Reading Comprehension* (Cilt 3., s. 205-242). Newark: International Reading Association.
- Durmuş, M. (2019). *Dil Öğretiminde Öğretici Yeterlilikleri ve Pedagojik Muhakeme Becerisi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- English, C. A. (2021). Certificate in Teaching English to Speakers of Other Languages . *Syllabus and Assessment Guidelines*. 01 05, 2022 tarihinde alındı

- Fisher, D., & Frey, N. (2008). *Better Learning Through Structured Teaching: A Framework For The Gradual Release of Responsibility*. ASCD.
- Freeman, D. (1989). Teacher Training Development and Decision Making: a Model of Teaching and Related Strategies for Language Teacher Education. *TESOL Quarterly*(23), s. 27-45.
- Freeman, D., & Johnson, K. (1998). Reconceptualizing the Knowledge-base of Language Teacher Education. *TESOL Quarterly*, 32(3), s. 397-417.
- Holliday, A. (1994). *Appropriate Methodology and Social Context*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Karababa, Z. C., & Çalışkan, G. (2013, 01 25). Teacher Competencies in Teaching Turkish as a Foreign Language. *Procedia - Social Behavioral Sciences*, s. 1545-1551.
- Kumaravadivelu, B. (2012). *Language Teacher Education for a Global Society: A Modular Model for Knowing, Analyzing, Recognizing, Doing and Seeing*. Routledge.
- Memiş, M. (2021). *Yabancılar Türkçe Öğretiminin Güncel Sorunları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Mete, F. (2012). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Özel Alan Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü.
- Richards, J., & Nunan, D. (1990). *Second Language Teacher Education*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Shulman, L. (1986). Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching. *Educational Researcher*, 15(2), s. 4-14.
- Sutcliffe, D. (2022). Küreselleşen Dünyada İngilizce Öğretmenliği Sertifikalarının Marka Değeri Olarak Yükselişi. A. Yıldız içinde, *Akademide 40 Yıl: Prof. Dr. Meral Uysal'a Armağan* (s. 151-161). Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*. İstanbul.
- Ustabulut, M. Y. (2019). Yansıtıcı Düşünce Becerileri Eğitiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenler ve Türkçe Öğretimi Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yükseköğretim Kurulu. (tarih yok). *Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ocak 10, 2023 tarihinde Yükseköğretim Kurulu: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf adresinden alındı

Ek 1. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sertifika Program Önerisi Ders İzlenesi: İçerik ve Değerlendirme

	Teorik Dersin Adı	Teorik Derslerin İçeriği/Çıktıları	Teorik Dersin Süresi	Uygulama ve Değerlendirme
Alan Bilgisi	Türkçe Öğretiminde Temel Kavramlar	Türkçenin öğretimi alanındaki temel terminolojiye hâkim olmak ve bu terminolojiyi öğretim sürecine yansıtmak	3 saat	Alan Bilgisi teorik derslerinden başarılı olmak için katılımcının alan bilgisi derslerinin birinden yazılı ödev teslim etmesi gerekmektedir.
	Dil Bilgisi Öğretimi	Türkçenin dil bilimsel yapısını anlamak ve bu yapıların dil kullanımına yansımalarını örneklendirmek	3 saat	
	Söz Varlığı ve Öğretimi	Türkçede sözcüklerin yapıları, işlevleri ve dilde kullanım alanlarını örneklendirmek, Söz varlığı öğretiminde uyulması gereken ilkeler ve teknikleri kavramak	3 saat	
	Dil Tipolojisi	Farklı dil ailelerine ait özelliklerin yabancı dil öğretimine yansımalarını anlamak	3 saat	
	Yabancı Dil Öğretim Programları	Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı kapsamında program okuryazarlığını öğrenmek	3 saat	
	Ana Dili, İki Dillilik ve Çoğul dillilik	Ana dili, iki dillilik ve çoğul dillilik terimlerini açıklamak	1 saat	
	Yabancı Dil Öğretim Yöntem, Teknik ve Yaklaşımları	Yabancı dil öğretim yöntemi teknik ve yaklaşımlarını kavramak/ örneklendirmek	3 saat	
	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Tarihsel Gelişimi	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde geçmişten günümüze yapılan çalışmaları sunmak	1 saat	
	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Temel İlkeler ve Kavramlar	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel ilke ve kavramları açıklamak/ örneklendirmek	2 saat	
Pedagoji Bilgisi	Sınıf Yönetimi	Yabancı dil eğitiminin verildiği homojen ve heterojen sınıflarda dikkat edilmesi gerekenleri açıklamak	1 saat	Pedagoji Bilgisi teorik derslerinden başarılı olmak için katılımcının ders planı hazırlaması ve ders planına uygun materyal geliştirmesi gerekmektedir.
	Ölçme ve Değerlendirme	Yabancı dil öğretiminde beceri odaklı ölçme ve değerlendirme kavramlarını öğrenmek, öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme çalışmalarını örneklendirmek	3 saat	
	Ders Planı Hazırlama	Yabancı dil öğretiminde seviyelere uygun ders planlamak	1 saat	

	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Seçme, Geliştirme ve Değerlendirme	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılacak materyalleri açıklamak, geliştirmek ve çıktılarını değerlendirmek	3 saat	
	Kültürlerarası Etkileşim: Çoğul kültürlü ve çoğul dilli sınıflarda yabancı dil öğretimi	Farklı kültür ve dillerden gelen hedef kitlede karşılaşılabilecek kültürel şok, mikrosaldırıcılık, kültür çatışması, kültürel duyarlılık gibi kavramları açıklamak ve kültürlerarası etkileşimi örneklendirmek	3 saat	
	Yabancı Dil Öğretiminde Motivasyon	Yabancı dil öğretiminde motivasyon, tutum, kaygı ve algı gibi terimleri ve dil öğrenimine etkisini açıklamak	1 saat	
	Öğrenme ve Öğretme Yöntemleri	Çoklu zekâ kuramı bağlamında farklı zeka türlerinden gelen hedef kitleyi tanımak ve öğretme stratejileri geliştirmek	3 saat	
	Öğrenme ve Öğretme Ortamları	Öğretici rehberliğinde, kendi kendine ve iş birlikli öğrenme ortamlarını açıklamak/ örneklendirmek	3 saat	
	Alımlama Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Yöntem Teknik ve Yaklaşımlar	Alımlama etkinliklerini ve stratejilerini açıklamak	3 saat	
	Üretim Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Yöntem Teknik ve Yaklaşımlar	Üretim etkinliklerini ve stratejilerini açıklamak	3 saat	
	Çocuklara Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	Çocukların dil öğrenme yöntemlerini, tekniklerini ve uygulamalarını açıklamak	3 saat	
	Yabancı Dil Öğretiminde Öğretici ve Öğrencinin Rolü	Yabancı dil öğretiminde seviyelere göre öğreticinin ve öğrencinin rolünü sosyal aktör, öğrenen özerkliği gibi kavramlarla açıklamak	1 saat	
Pedagogik Alan Bilgisi	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözlü, İşitsel-Görsel Kavrama	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre sözlü, işitsel-görsel kavrama kazanımlarını ve araçlarını açıklamak/ örneklendirmek	3 saat	Pedagogik Alan Bilgisi derslerinden başarılı olmak için katılımcının sertifika programı boyunca 36 saatlik ders izleme sürecinden geçmesi ve sürecin sonunda temel, orta ve ileri seviyede 2'şer saat ders anlatımı yapması gerekmektedir.
	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuduğunu Kavrama ve Görsel Kavrama	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre okuma türlerini ve kazanımlarını açıklamak/ örneklendirmek	3 saat	
	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yazılı Üretim ve Etkileşim	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre yazılı üretim ve etkileşim kazanımlarını, stratejilerini, etkinliklerini açıklamak/örneklendirmek	3 saat	
	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözlü Üretim ve Etkileşim	Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde seviyelere göre sözlü kavrama, üretim ve etkileşim kazanımlarını, stratejilerini, etkinliklerini açıklamak/örneklendirmek	3 saat	
	Yabancı Dil Öğretiminde Çevrim İçi Etkileşim ve Teknoloji Kullanımı	Yabancı dil öğretiminde çevrim içi etkileşim ortamlarını, stratejilerini, etkinliklerini açıklamak/ örneklendirmek Yabancı dil öğretiminde teknolojik uygulamaları örneklendirmek	3 saat	
	Öğrenmenin İzlenmesi, Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi	Hedef kitlenin öğrenme ihtiyaçlarına yönelik değerlendirme ve geri bildirim yöntemlerini açıklamak	3 saat	
	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde	Beden dilinin iletişimdeki rolünü anlamak/ açıklamak/ örneklendirmek	1 saat	

Dil dışı Öğelerle

Etkileşim

Türkçenin Yabancı Dil

Olarak Öğretiminde

Aracılık Becerileri

Aracılık etkinliklerini ve stratejilerini açıklamak

3 saat